

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Speaking the same language: de invoering van de Anglo-Amerikaanse trust in het Nederlandse recht

Filesia, K.R.

Citation

Filesia, K. R. (2023, October 5). *Speaking the same language: de invoering van de Anglo-Amerikaanse trust in het Nederlandse recht*. Meijers-reeks. Wolters Kluwer, Deventer. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3643074>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3643074>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

6 | Conclusie

De Anglo-Amerikaanse trust is vanwege zijn uiteenlopende toepassingsmogelijkheden één van de meest gebruikte rechtsfiguren binnen de internationale financierings- en estate planningspraktijk. Deze rechtsfiguur wint – ondanks zijn complexiteit – in steeds meer landen met een continentaal rechtssysteem aan populariteit. Niettemin hebben binnen het Koninkrijk tot nu toe enkel Curaçao en Sint Maarten een eigen trustwetgeving.¹ Nederland heeft vanwege een aantal bezwaren besloten om af te zien van de invoering van de trust en heeft derhalve tot heden geen trustwet.

Het doel van dit onderzoek was om de Anglo-Amerikaanse trust op heldere en functionele wijze uiteen te zetten, de Curaçaose trustwetgeving de revue te laten passeren en ten slotte de discussie omtrent de invoering van een trustfiguur in Nederland opnieuw aan te zwengelen en de politiek aan te sporen om de invoering van de trust in het Nederlandse recht in heroverweging te nemen. Gezien het feit dat Curaçao reeds in 2012 een eigen trustwetgeving heeft ingevoerd en het Curaçaose rechtssysteem voor wat betreft het burgerlijk recht nagenoeg gelijklopend is aan dat van Nederland, luidde de onderzoeksvraag die in casu centraal staat, als volgt:

“In hoeverre en op welke wijze kan het Curaçaose trustmodel als voorbeeld dienen voor de invoering van de trust in het Nederlandse civiele recht?”

In het navolgende wordt aan de hand van een kort overzicht een antwoord op de bovenstaande vraag gegeven.

1 DE FUNCTIONELE INTERPRETATIE VAN DE ANGLO-AMERIKAANSE TRUST

Bij de uiteenzetting van de Anglo-Amerikaanse trust in continentale begrippen is in het verleden veelvuldig beargumenteerd dat de trust en zijn rechtsgevolgen – vanwege de wisselwerking tussen ‘common law’ en ‘equity’ in het Anglo-Amerikaanse recht en daarmee het grote contrast tussen het Anglo-Amerikaanse en het continentale rechtssysteem – in het continentale recht (*lees*: het Nederlandse recht) moeilijk in te passen is. Deze zienswijze is te wijten

¹ Gelet op het feit dat de trustwetgeving van Sint Maarten identiek is aan die van Curaçao, heb ik mij enkel beperkt tot de Curaçaose trustwetgeving.

aan het feit dat continentale juristen bij de bespreking van de trust deze vaak bezien vanuit een continentaal perspectief en derhalve de begrippen uit het Anglo-Amerikaanse trustrecht interpreteren met een continentale bril op. Het gevaar van een dergelijke visie is dat de vraag of de Anglo-Amerikaanse trust in te passen is in het continentale recht, sneller ontkennend wordt beantwoord vanwege het gegeven dat er grote verschillen bestaan tussen de wijze van interpretatie van de trust en zijn rechtsgevolgen binnen het Anglo-Amerikaanse recht en het continentale recht. Teneinde te onderzoeken of de Anglo-Amerikaanse trust binnen de grenzen van en door middel van bestaande privaatrechtelijke concepten binnen het continentale recht kan worden ingevoerd en op welke wijze de rechtsgevolgen van de trust kunnen worden nagebootst om dezelfde effecten in het Anglo-Amerikaanse recht te bewerkstelligen, zijn de trustrechtelijke begrippen uit het Anglo-Amerikaanse recht in hoofdstukken 2 en 3 niet letterlijk, doch op functionele wijze geïnterpreteerd. Daaruit blijkt dat, alhoewel het Anglo-Amerikaanse en het continentale recht van elkaar verschillen, bepaalde concepten die in het Anglo-Amerikaanse (trust)recht voorkomen, voor het continentale recht eveneens bekende concepten zijn ondanks het feit dat Nederland de trust in zijn BW niet kent.

2 HET CURAÇAOSE TRUSTRECHT ALS VOORBEELD VOOR EEN MOGELIJK NEDERLANDS TRUSTRECHT

De sterke verwantschap tussen het Curaçaose en het Nederlandse burgerlijk recht en het concordantiebeginsel binnen het Koninkrijksrecht heeft ertoe geleid dat er een uitgebreide analyse van het Curaçaose trustrecht is uitgevoerd, om te bepalen of het Curaçaose trustmodel als voorbeeld voor de vormgeving van een Nederlandse trustwetgeving kan dienen. Op basis van een functionele uitleg van de trust en de uiteenzetting van de wijze waarop de Curaçaose wetgever de trustwetgeving gestalte heeft gegeven, kan worden geconcludeerd dat – alhoewel de goederenrechtelijke rechtsgevolgen van de trust in het Curaçaose recht niet altijd op adequate wijze zijn uitgewerkt – de Curaçaose wetgever getracht heeft de werking van de trust naar Anglo-Amerikaanse recht binnen de grenzen van het Curaçaose recht zoveel mogelijk na te bootsen. Men denke hierbij onder meer aan de introductie van de ‘declaration of trust’ oftewel de eenzijdige verklaring van trust, de bevoegdheid tot herroeping en wijziging van de trust en de goederenrechtelijke opvorderingsactie in geval van een ‘breach of trust’.

Hoewel er een aantal problemen in het trustrecht is gesignaleerd, kan het Curaçaose trustmodel – na de voorgestelde oplossingen in hoofdstuk 4 – goed als voorbeeld fungeren. De Nederlandse wetgever dient zich bewust te zijn van het feit dat bij de introductie van de trust, binnen de grenzen van het Nederlandse burgerlijk recht aansluiting en aanknopingspunten moeten worden gezocht bij bestaande Nederlandse verbintenisrechtelijke en goederenrech-

telijke concepten die ook kunnen worden gebruikt dan wel in beperkte mate moeten worden gemodificeerd, teneinde de rechtsgevolgen van de trust op adequate wijze te kunnen uitwerken. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan de introductie van een wettelijke basis voor de 'declaration of trust', een adequate erfrechtelijke regeling voor de testamentaire trust en voorrangrechten zoals wij die kennen in het burgerlijk recht voor de (potentiële) begunstigten in geval van een 'breach of trust'. Door met het voorgaande rekening te houden, kunnen dan de principiële bezwaren die de Nederlandse wetgever in de jaren 80 en 90 van de vorige eeuw had – men denke met name aan de onverenigbaarheid van een vreemde rechtsfiguur als de trust met het Nederlandse goederenrecht en de schending van rechten van derden als gevolg van de goederenrechtelijke rechtsgevolgen van de trust – van de hand worden gewezen.

Ten slotte kan de Nederlandse wetgever als gevolg van de uitvoerige analyse, lering trekken uit de gebreken die in de Curaçaose trustwetgeving zijn geconstateerd, zodat hij deze tekortkomingen en valkuilen bij de vormgeving van een eigen trustwetgeving kan vermijden.

3 DE WIJZE WAAROP DE TRUSTFIGUUR IN HET NEDERLANDSE BURGERLIJK RECHT KAN WORDEN INGEVOERD

Het Curaçaose trustmodel laat in het vorenstaande zien dat de trust – indien deze binnen de grenzen van het Curaçaose burgerlijk recht wordt geïntroduceerd – goed inpasbaar is binnen het continentale rechtstelsel. Dat geldt eveneens voor Nederland indien het kiest om een eigen trustwetgeving in te voeren. Hierbij moet wel het Nederlandse rechtsklimaat in ogenschouw worden genomen, hetgeen wil zeggen dat de inpassing van de trust in het Nederlandse burgerlijk recht niet in strijd mag zijn met het gesloten stelsel van het goederenrecht en de regeling betreffende de legitieme portie. Dit impliceert dat de rechten en bevoegdheden die betrekking hebben op (de werking van) de trust en derhalve zijn toegekend aan de betrokkenen bij de trust, binnen het gesloten stelsel van het Nederlandse goederenrecht moeten passen. Het voorgaande is realiseerbaar door de rechten en bevoegdheden ten aanzien van de trust uitdrukkelijk in de wet vast te leggen. Daarnaast dient een wettelijke fictie – zoals uiteengezet in hoofdstuk 5 – in het erfrecht en in bijzonder in titel 4.4.3 BW te worden opgenomen, teneinde de instelling van c.q. inbreng in een trust in de gegeven omstandigheden als gift aan te merken en daarmee te onderwerpen aan de regeling inzake de legitieme portie. Al met al behoeven het gesloten stelsel van het Nederlandse goederenrecht en de legitieme portie geen belemmering te vormen voor de introductie van de trust in het Nederlandse civiele recht.

In tegenstelling tot de thans vigerende Curaçaose trustwetgeving dient het toekomstige Nederlandse trustrecht – ter bevordering van de inzichtelijk-

heid in en omwille van een betere samenhang tussen de diverse trustbepalingen – te streven naar een duidelijke en systematische indeling van de trusttitel in de wet door middel van het gebruik van meerdere afdelingen en paragrafen.

4 AANBEVELING

Nu uit het onderzoek is gebleken dat de invoering van de trust in het Nederlandse civiele recht geen beletsel meer behoeft te zijn, is het aanbevelenswaardig dat de Nederlandse wetgever de invoering van de trust in het Nederlandse civiele recht opnieuw in overweging neemt en hiervoor een commissie instelt, bestaande uit experts op het gebied van het fiscale, financiële en notariële recht.

5 TOT SLOT

Zoals Franklin Delano Roosevelt, de 32ste president van de Verenigde Staten van Amerika, tijdens zijn inaugurele rede zei: *“the only thing you have to fear is fear itself”*, zo hoeft Nederland – als Europees land met een continentaal rechtssysteem – niet te vrezen voor de invoering van de trust in zijn rechtssysteem. Zal Nederland ‘have the trust to speak the same language’?